

Paragraaf 4.1 Wie produceert dat?

Producers = het maken van goederen en het leveren van diensten
Consumers = het kopen om in de behoeften te voorzien

Producten

- Goederen = materieel / stoffelijk (aan te raken)
- Diensten = immaterieel / onstoffelijk (niet aan te raken)

Productiesectoren

- Formele sector = productie bij bedrijven en overheid
- Informele sector = productie in eigen huis, vrijwilligerswerk en zwartwerk

Productie in

- enge zin = productie in de formele sector
- ruime zin = productie in de formele en informele sector

Productiefactoren / middelen

- Natuur = grond en grondstoffen
- Arbeid = arbeiders/werknemers
- Kapitaal = kapitaalgoederen (goederen om mee te produceren)
- Ondernemerschap = het vermogen om de productiefactoren op een winstgevende manier te combineren

Productie

- Kapitaalintensief = als er in verhouding meer kapitaal dan arbeid wordt gebruikt
- Arbeidsintensief = als er in verhouding meer arbeid dan kapitaal wordt gebruikt

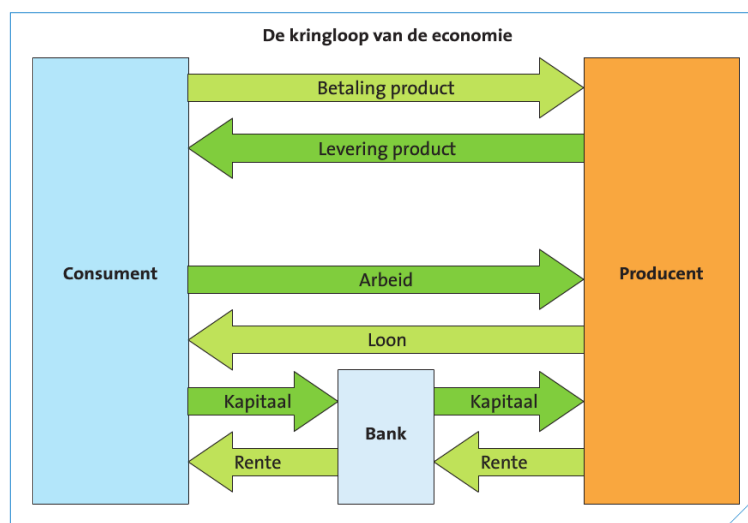
Productieweg = alle bewerkingen die het product ondergaat van grondstof tot eindproduct

Bedrijfstak / fase = alle bedrijven die soortgelijke productie verrichten

Bedrijfskolom = alle bedrijven die na elkaar aan een product meewerken (productieweg).
van oerproducent tot detaillist

- Oerproducent = de producent die de grondstoffen uit de natuur haalt
- Detaillist = de producent die de eindproducten aan de consument verkoopt

Toegevoegde waarde = in iedere bedrijfstak in de bedrijfskolom voegt een bedrijf waarde toe aan het product



Paragraaf 4.2 Wat kost het milieu?

Milieuschade

- Vervulling van Lucht, water bodem
- Het verbruik van energiebronnen
- Het verbruik van grondstoffen
- Het ontstaan van afval

Welvaart = de mate waarin we in onze behoeften kunnen voorzien

Oorzaken milieuschade

- Stijging welvaart = meer inkomen → meer consumeren → meer produceren → meer milieuschade
- Groei bevolking = meer consumenten → meer consumeren → meer produceren → meer milieuschade

Maatschappelijke-kosten = kosten van milieuschade voor rekening van de burger of overheid, niet alle kosten zijn in geld uit te drukken zoals geluidshinder en stankoverlast

Bedrijfskosten = kosten die voor rekening van bedrijven zijn

Maatschappelijk-verantwoord-ondernemen = bedrijven houden rekening met de gevolgen van hun productie voor mens en milieu. De bedrijven proberen hierdoor milieu schade te voorkomen/verminderen

- Milieuvriendelijker produceren
- Recycling of hergebruik van materialen
- Installeren van zuiveringsinstallaties en het nemen van andere milieubescherpende maatregelen

Invloed van de overheid om milieuschade te voorkomen/verminderen

- Subsidies geven = milieuvriendelijke productie, hergebruik en recycling te stimuleren
- Milieubelasting heffen = milieuvriendelijke productie en consumptie af te remmen
- Regels en wetten = om het milieu te beschermen (dwingend)
- Convenanten = milieuafspraken maken met bedrijven (niet dwingend)
- Voorzieningen treffen = hergebruik en recycling makkelijker maken
- Voorlichting = milieugedrag van mensen veranderen

“de vervuiler betaalt” = degene die de vervuiling veroorzaakt moet er voor betalen via belastingen

Paragraaf 4.3 Waar werk jij?

Productiesectoren

Goederen

- Primaire sector = oerproducenten, halen grondstoffen rechtstreeks uit de natuur
- Secundaire sector = industriële bedrijven en bouw, verwerken grondstoffen tot producten

Diensten

- Tertiaire sector = commerciële dienstverlening, bedrijven die winst tot doel hebben
- Quartaire sector = niet-commerciële dienstverlening, non-profit organisaties

Vacature = een baan waarvoor iemand wordt gezocht (advertentie)

- Opleiding
- Werkervaring

Bedrijfstak / branche = alle bedrijven die soortgelijke productie verrichten

Organogram = organisatieschema, een hiërarchisch overzicht van de verschillende functies/afdelingen binnen een organisatie

Hiërarchisch = volgens bepaalde rangorde



Arbowet = arbeidsomstandighedenwet, geeft regels voor veilige en gezonde omstandigheden op het werk

Arbeidstijdenwet = geeft regels voor werk- en rusttijden

Arbeidsinspectie = ziet toe op het naleven van bovenstaande wetten

Paragraaf 4.4 Is alles goed geregeld?

Arbeidsovereenkomst = een afspraak tussen werkgever en werknemer

- Bepaalde tijd = tijdelijk, er is een einddatum afgesproken
- Onbepaalde tijd = vast, er is geen einddatum afgesproken

Werkgever = persoon of organisatie die iemand in dienst heeft tegen betaling

Werknemer = iemand die in dienst van een werkgever werk verricht tegen betaling

Proeftijd = een afgesproken periode (maximaal 2 maanden) waarin zowel de werkgever als de werknemer de arbeidsovereenkomst op ieder moment kunnen ontbinden. Bij een tijdelijke baan van minder dan twee jaar mag de proeftijd maximaal 1 maand zijn

Opzegtermijn = een periode (maximaal 3 maanden) die de werknemer na aanvraag van zijn ontslag of het gekregen ontslag nog moet werken, zodat de werkgever in staat is vervanging te zoeken

Ontslagbescherming = werkgever kan werknemer niet zomaar ontslaan tenzij

- Ontslagvergunning wordt aangevraagd bij UWV Werkbedrijf
- Arbeidsovereenkomst via kantonrechter ontbonden wordt
- Op staande voet ontslagen wordt
- In de proeftijd zit
- Met wederzijds goedvinden

Arbeidsovereenkomst

- Individueel = een overeenkomst tussen werknemer en werkgever waarin staat dat de werknemer gedurende een aantal uren arbeid verricht in dienst van de werkgever. De werkgever moet, onder andere loon uitbetalen
- Collectief = cao (collectieve arbeidsovereenkomst), een reeks afspraken over de arbeidsvoorwaarden in een bedrijfstak. Een cao wordt afgesloten tussen organisaties van werkgevers aan de ene kant en organisaties van werknemers (vakbonden) aan de andere kant

Algemeen bindend-verklaren = door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de cao geldt dan voor alle bedrijven en werknemers in de hele bedrijfstak